

Wacław SALKOWSKI (1869-1952)

Adwokat, organizator sądownictwa polskiego

Urodził się 18.05.1869 r. w Wojsławicach. Gimnazjum Męskie w Lublinie ukończył w 1887 r., po czym odbył studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim, uzyskując dyplom ze stopniem kandydata nauk prawnych. Po powrocie do Lublina, w latach 1892-1897 był pomocnikiem adwokackim, specjalizującym się w prawie cywilnym. W latach 1897-1917 był adwokatem przysięgłym przy Sądzie Okręgowym w Lublinie. W 1915 r. był jednym z organizatorów sądownictwa obywatelskiego, będąc wiceprezesem Trybunału Lubelskiego. Brał udział w pracach Departamentu Sprawiedliwości przy Tymczasowej Radzie Stanu Królestwa Polskiego. W latach 1917-1921 pełnił funkcję prezesa Sądu Okręgowego w Lublinie. W 1915 r. został członkiem Rady Naczelnej Milicji Obywatelskiej. W latach 1921-1938 pracował w adwokaturze. Od 1934 r. pełnił funkcję członka Naczelnej Rady Adwokackiej. W latach 1938-1941 pracował jako notariusz przy Wydziale Hipotecznym Sądu Okręgowego w Lublinie. W 1941 r. wrócił przejściowo do adwokatury, a od 1944 r. prowadził ponownie notariat, będąc jednocześnie sędzią Sądu Okręgowego w Lublinie.

Zmarł 28.01.1952 r.

Bolesław SEKUTOWICZ (1881 - 1939)

prawnik, działacz społeczny

Urodził się 19.08.1881 r. w Warszawie. W 1900 r. ukończył Gimnazjum Męskie w Lublinie. Prawo studiował na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie uzyskał dyplom w 1904 r. Osiadł na stałe w Lublinie. W latach 1904-1906 był pomocnikiem adwokata przysięgłego przy Sądzie Okręgowym w Lublinie, odbywając aplikację. W latach 1907-1919 był adwokatem przy tym sądzie. W roku szkolnym 1906-1907 uczył prawoznawstwa w Szkole Filologicznej im. St. Staszica. Od 1915 r. brał aktywny udział w życiu polityczno-organizacyjnym Lublina. Od 1916 r. pełnił obowiązki prezesa Lubelskiego Miejskiego Komitetu Obywatelskiego. Był delegatem do Centralnego Komitetu Obywatelskiego w Królestwie Polskim i członkiem Rady Naczelnej Milicji Obywatelskiej. W 1915 r. został wybrany delegatem do Głównego Komitetu Ratunkowego w Lublinie na obszar okupacji austriackiej. W latach 1916-1918 był radnym Rady Miejskiej. W 1918 r. został powołany przez Radę Regencyjną na członka Rady Stanu Królestwa Polskiego. W 1919 r. przeszedł do sądownictwa. Został sędzią Sądu Okręgowego w Lublinie. Przez ponad 18 lat zajmował stanowiska kierownicze. Od 1929 r. był prezesem Sądu Apelacyjnego w Lublinie. W 1937 r. otrzymał nominację na sędziego Trybunału Stanu.

Pełnił też liczne funkcje w organizacjach społecznych. Po wybuchu wojny w 1939 r. pozostał na swym stanowisku i wspierał poczynania Komitetu Obrony Miasta. Aresztowany przez Gestapo - w grupie zakładników był więziony na Zamku i rozstrzelany 23.12.1939 r. w Lublinie.

Józef SERAFIN (1913-1996)
Prawnik

Urodził się 25.02.1913 r. w Lublinie. Maturę uzyskał w 1932 r. w Gimnazjum im. St. Staszica w Lublinie, po czym wstąpił na Wydział Prawa KUL. W 1933 r. odbył służbę wojskową w Podchorążówce Piechoty w Równem. Studia ukończył w 1938 r., po czym odbył praktyki zawodowe w ambasadach RP w Bukareszcie i Brukseli. Wojna zastała go w Rzeszowie, gdzie pracował w zbrojeniowym przemyśle lotniczym. Uciekając pieszo na wschód, dotarł do Włodzimierza Woł., gdzie jako podporucznik rezerwy brał udział w jego obronie. Uniknął niewoli sowieckiej i w 1940 r. udało mu się przedostać w ramach akcji przesiedleńczej do G.G. Zamieszkał w Lublinie, a następnie w Kraśniku. Pracował w różnych zawodach i związał się z pracą konspiracyjną w ZWZ-AK. Aresztowany w 1942 r., był więźniem „Pod Zegarem”, Zamku Lubelskiego i obozu na Majdanku, gdzie w obozowym ruchu oporu prowadził działalność oświatowo-kulturalną. Uciekł z transportu przy ewakuacji obozu. Po wojnie został skierowany na Śląsk, gdzie pracował w szkolnictwie. W 1952 r. przeniósł się do Warszawy. Pracował na kierowniczych stanowiskach w Głównym Urzędzie Miar, Ministerstwie Oświaty oraz w resortach komunikacji i transportu. W 1960 r. skierowany został na placówkę PLL „Lot” do Nowego Jorku, skąd po pięciu latach przeszedł do pracy w centralach handlu zagranicznego. W 1978 r. przeszedł na emeryturę.

Odnaczony był Kawalerskim Krzyżem Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oświęcimskim oraz innymi.

Zmarł 13 stycznia 1996 r. w Warszawie.

Stanisław SERWACZYŃSKI (1790-1859)

skrzypek wirtuoz, kompozytor, dyrygent i pedagog

Urodził się w Lublinie 16 października 1790 r. w latach 1799-1805 był uczniem Szkoły Wydziałowej w Lublinie. Gry na skrzypcach uczył go ojciec, gry na fortepianie Jan Barcicki. Doskonalił się w grze na skrzypcach u Kapelmistrza Gwadegniego w Kocku i Bratysławie. Przez 3 lata był uczniem hr. Quandangi. W 1810 r. wyjechał do Lwowa, gdzie był członkiem orkiestry teatralnej, a następnie jej koncertmistrzem. W roku 1832 został koncertmistrzem orkiestry teatralnej w Wiedniu, a od roku 1833 dyrygował orkiestrą Opery Budapeszteńskiej. Wiele razy koncertował w Lublinie. Wykształcił wielu skrzydków, m.in. Henryka Wieniawskiego.

W 1847 r. powrócił do Lublina, będąc duszą życia muzycznego miasta. Urządzał popularne wieczory muzyczne. Ostatni swój koncert dał we Lwowie, gdzie zmarł 30.11.1859 r.

Antoni SKOTNICKI (1841 – 1898)

działacz polityczny, publicysta

Urodził się w 1841 r. w pow. garwolińskim. Uczył się w ros. Gimnazjum Męskim, po czym odbył studia na Wydziale Historyczno-Filologicznym Uniwersytetu Kijowskiego. Działal w patriotycznym ruchu studenckim w łączności z młodzieżowymi organizacjami w Królestwie. Był też agentem Warszawskiego Komitetu Miejskiego. Brał czynny udział w Powstaniu Styczniowym, działając we władzach woj. podlaskiego. Wobec możliwej dekonspiracji działał nadal jako komisarz pełnomocny w woj. kaliskim. Tropiony przez Rosjan wyjechał do Paryża. Należał do lewicowego Zjednoczenia Emigrantów Polskich. W 1869 r. osiedlił się w Galicji. W latach 1880-83 był jednym z dyrektorów Tow. Przemysłowego we Lwowie. Przejawiał ożywioną działalność publicystyczną. Był współzałożycielem „Słowa Polskiego” we Lwowie.

Zmarł 14.12.1898 r. we Lwowie.

Rafał SKRZYNECKI (1714-1788)

jezuita, historyk, polonista, tłumacz

Urodził się 20.10.1714 r. w Goszczonowie w Wielkopolsce. W 1732 r. wstąpił do Towarzystwa Jezusowego. Nowicjat odbył w Krakowie, uczył się w Jarosławiu, Ostrogu, Stanisławowie, Brześciu n/Bugiem i Lublinie, gdzie w latach 1741-46 studiował teologię. W 1745 r. przyjął święcenia kapłańskie. W 1747 r. rozpoczął nauczanie w szkołach wyższych. Wykładał w Poznaniu, Ostrogu i Krakowie. Od 1753 r. uczył teologii w Kolegium Jezuickim w Lublinie. Przez rok kierował tu Kolegium i prowadził jego kronikę. Po 1756 r. wykładał w Kaliszu i Poznaniu, a w 1765 r. przeszedł do administracji jako doradca prowincjonała wielkopolskiego, rezydującego w Krakowie. W 1767 r. objął urząd rektora Kolegium w Krośnie, a w rok później – rektora nowicjatu w Krakowie. Od 1772 r. był rektorem Kolegium w Krakowie, gdzie zastała go kasata zakonu.

Opracował cenne dzieła historyczne o początkach działalności zakonu jezuitów w Polsce. Od 1781 r. otrzymywał dodatek do emerytury. Ostatnie lata życia poświęcił pisarstwu i przekładom z łaciny.

Zmarł w 1788 r. w Kaliszu.

Feliks SKUBISZEWSKI (1895 - 1987)

chirurg

Urodził się 15.05.1895 r. w Czemiernikach, w pow. lubartowskim. W 1914 r. ukończył rosyjskie Gimnazjum Męskie w Lublinie, po czym odbył studia medyczne w Moskwie i Kijowie. W 1920 r. po powrocie do Kraju, nostryfikował swój dyplom i rozpoczął pracę na UW, jako asystent na wielu kierunkach specjalistycznych. W 1924 r. uzyskał dyplom doktora nauk medycznych i rozpoczął pracę w Klinice Chirurgicznej Uniwersytetu Poznańskiego, na którym habilitował się w 1931 r. Prowadził tam, jako adiunkt, wykłady z chirurgii. W 1939 r. uzupełniał studia w Londynie. W czasie okupacji został wysiedlony z Poznania. Pracował przejściowo w Warszawie, a w 1940 r. przeniósł się do Puław, gdzie pełnił funkcję ordynatora oddziału chirurgicznego miejscowego szpitala, a następnie został jego dyrektorem. Od sierpnia 1944 r. jako major LWP pełnił obowiązki naczelnego chirurga Departamentu Służby Zdrowia oraz głównego chirurga 64 Szpitala Ewakuacyjnego i kierownika Szpitala Okręgowego nr 2. We wrześniu 1944 r. zgłosił się do pracy w szkolnictwie wyższym i był jednym z organizatorów UMCS. W listopadzie 1944 r. był już profesorem nadzwyczajnym, a zwyczajnym został w 1948 r. Po przeniesieniu do rezerwy prowadził rozbudowę kliniki chirurgicznej przy ul. Staszica i Wydziału Lekarskiego UMCS. W latach 1945-1947 był jego dziekanem, a w latach 1947-1948 - prorektorem UMCS. Od 1954 r. był rektorem Akademii Medycznej. Zainicjował budowę Kliniki przy ul. Jaczewskiego. Dzięki jego staraniom utworzono przychodnię chirurgiczną, urologiczną oraz chorób naczyń obwodowych. Był współautorem dwóch podręczników w zakresie chirurgii. Aktywnie uczestniczył w pracach wielu towarzystw lekarskich, będąc też ich członkiem honorowym. Otrzymał też tytuł doktora honoris causa AM w Lublinie. Na emeryturę przeszedł w 1965 r.

Z przekonania lewicowiec, był wieloletnim członkiem KW PZPR w Lublinie. Otrzymał wiele wysokich odznaczeń państwowych.

Zmarł 17.05.1987 r. w Lublinie.

Ludwik SKUBISZEWSKI (1886-1957)

Anatomopatolog

Urodził się 07.08.1886 r. w Czemiernikach. Uczył się początkowo w Łosicach, a następnie w ros. Gimnazjum Męskim w Lublinie. W Szkole działał w tajnych organizacjach, kolportował czasopismo ND „Polak”. Za udział w strajku 1905 r. wydano go z wilczym biletem. Po amnestii zdał maturę w Białej Podlaskiej. Studiował medycynę w Warszawie i Kijowie. W 1917 r. uzyskał doktorat. Represjonowany był przez bolszewików i białogwardzistów. Zdołał się ewakuować do Bułgarii. Pracował w Warnie i w 1920 r. powrócił do Kraju. Pracował w szpitalu wojskowym w Grudziądzu. W 1922 został z-cą profesora anatomii i histologii patologicznej na Uniwersytecie Poznańskim. Habilitował się w 1923 r. na U.W.. Od 1924 r. był profesorem nadzwyczajnym utrzymując liczne kontakty zagraniczne. Oskarżony niesłusznie o plagiat pracy habilitacyjnej, był do 1938 r. zawieszony w prawach i obowiązkach profesorskich. W 1939 r. został wysiedlony do G.G. Praktykował w Czemiernikach, a następnie kierował Szpitalem Miejskim w Radzynie Podlaskim, pomagając przesiedleńcom, rodzinom żydowskim i żołnierzom AK. W 1942 r. był aresztowany. W 1945 r. powrócił do Poznania wykładając na UP i AM. W 1957 r. przeszedł na emeryturę, pracował jednak dalej jako kier. Prosektorium Szpitala Dziecięcego w Poznaniu.

Był zwalczany przez środowisko lekarskie za dążenie do konfrontacji przyczyn zgonów z błędami terapeutycznymi lekarzy i zwalczanie nielegalnej praktyki prywatnej lekarzy na terenie klinik i szpitali.

Był autorem wielu prac naukowych i wychowawcą wielu lekarzy różnych specjalności medycznych.

Zmarł 07.12.1957 r. w Poznaniu.

Lucjan SIEMIENSKI (1807-1877)

literat, działacz niepodległościowy

Urodził się 13.08.1807 r. w Kamiennej Górze k/ Rawy Ruskiej w Galicji. W 1827 r. ukończył Szkołę Wojewódzką w Lublinie. Studiował w Odessie języki orientalne. Brał udział w Powstaniu Listopadowym. Ranny, dostał się do niewoli, ale jako obywatela austriackiego, odstawiono go do Galicji. W latach 1835-37 był dwukrotnie więziony. W 1838 r. zbiegł do Francji, gdzie został członkiem Towarzystwa Demokratycznego Polskiego. W 1843 r., po krótkim pobycie w Wielkopolsce, zmuszony był do wyjazdu do Brukseli. W 1848 r. powrócił do Galicji i osiadł ostatecznie w Krakowie. Wszędzie działał w organizacjach niepodległościowych. Prace konspiracyjne łączył z ożywioną działalnością literacką. Pierwsze próby poetyckie pochodzą z okresu szkolnego. Był nowelistą, tłumaczem i krytykiem literackim. Był zdecydowanym słowianofilem, przelotnie związanym z Towiańszczyzną. Tłumaczył i parafrazował ludowe utwory ukraińskie, które wraz z jego oryginalnymi wierszami, znalazły się w zbiorze „Dumki”. We Francji w 1841 r. ogłosił poemat profetyczno-polityczny „Trzy wierzby”. Współpracował z poznańskim „Tygodnikiem Literackim”. We Lwowie wydawał almanach „Ziewonia”. W Krakowie był członkiem redakcji „Czasu”. Był autorem popularnej historii Polski, dla celów oświatowych i dla ludu „Wieczory pod lipą” (1845), zbiorów wierszy m. in. „Mimoza” (1858), utworów prozatorskich np. „Wieczornice” (1854). Był autorem swego programowego dzieła „Kilka rysów z literatury i społeczeństwa od roku 1848-58” (1858). Ukazały się też jego: „Portrety Literackie” (1865-75), „Dzieła” (1881), „Ogrody i poeci”, „Podania i legendy polskie, ruskie i litewskie”.

W roku 1849/50 był wykładowcą literatury powszechnej na UJ, a w roku 1873 członkiem-założycielem Akademii Umiejętności.

Zmarł 27.11.1877 r. w Krakowie.

Radzisław SIKORSKI (1933 - 2001)

naukowiec, ginekolog

Urodził się 25.06.1933 r. w Lublinie. W 1951 r. zdał maturę w Gimnazjum i Liceum im. St. Staszica w Lublinie, po czym odbył studia medyczne w Akademii Medycznej w Lublinie. Studiował pod kierunkiem prof. Stanisława Liebhart. W 1964 r. uzyskał tytuł doktora nauk medycznych w zakresie ginekologii. Habilitował się w 1971 r., a profesorem nadzwyczajnym został w 1982 r. W 1988 r. uzyskał tytuł profesora zwyczajnego. Był kierownikiem III Katedry Kliniki Ginekologii Lubelskiej Akademii Medycznej i wieloletnim członkiem jej Senatu. Uhonorowany został tytułem doktora honoris causa uniwersytetów w Odessie, Kijowie i Lugańsku. Był członkiem Rady głównej Szkolnictwa Wyższego oraz członkiem założycielem i wiceprezesem Polskiej Akademii Medycyny. Pełnił też zaszczytne funkcje w wielu towarzystwach naukowych, krajowych i zagranicznych. Autor ponad 300 publikacji naukowych w dyscyplinach, w których stanowił autorytet o zasięgu międzynarodowym, takich jak: ekotoksikologia prokreacji człowieka, immunologia rozrodu, bioetyka, parazytologia, farmakologia kliniczna i seksuologia.

Był wybitnym nauczycielem akademickim, wychowawcą licznej kadry naukowej, wychowawcą kilku pokoleń specjalistów z zakresu położnictwa, chorób kobiecych oraz seksuologii.

Za swoje zasługi wyróżniony był m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, tytułem „Zasłużony Nauczyciel”, medalami: „Medicus Magnus”, „Gloria Medicinæ” oraz Komisji Edukacji Narodowej.

W 1984 r. włączył się czynnie w organizację obchodów 400-lecia istnienia Szkoły. Przewodniczył obradom Zjazdu Wychowanków w 1986 r. Był też prekursorem i współzałożycielem Stowarzyszenia Wychowanków Szkoły i jego pierwszym prezesem.

Zmarł 15.09.2001 r. w Alanya w Turcji.

Stanisław SŁOTWIŃSKI (1828-1905)

zakonnik, działacz religijny i społeczny

Urodził się 13.11.1828 r. w Belżycach. Ukończył Gimnazjum Miejskie w Lublinie, po czym w 1846 r. wstąpił do Zgromadzenia Kanoników Regularnych Laterańskich w Kraśniku. Odbył nowicjat i w 1847 r. złożył profesję. Zaangażowany w ruchu patriotycznym przeniósł się w 1848 r. do Krakowa, gdzie kształcił się nadal w krakowskim seminarium diecezjalnym. W 1849 r. udał się do Paryża, a następnie do Rzymu, gdzie odbył studia teologiczne i w 1851 został wyświęcony na księdza. W 1857 r. został przełożonym Zgromadzenia Kanoników Regularnych Laterańskich w Krakowie. Rządził w klasztorze 36 lat, wykazując się wielką gospodarnością, wzmocnieniem karności wśród zakonników i ożywieniem życia liturgicznego. Sprawował wiele godności Kościelnych i Zakonnych. Został opatem nowoerygowanej Kanonii Bożego Ciała w Krakowie. Spowodował powrót zakonu jezuitów do Krakowa. Działał też społecznie w wielu towarzystwach. Był inicjatorem budowy mostu na Wiśle między Kazimierzem a Podgórzem. W majątkach klasztornych zalesiał nieużytki, meliorował grunty i budował drogi, zakładał szkoły.

Liczne kazania były publikowane. W 1893 r. zrzekł się funkcji przełożonego i przebywał w różnych Konwetach zakonnych Galicji.

Zmarł 18.02.1905 r. w Moszczanach k/Jarosławia.

Józef SŁOWICKI (1803-1847)

powstaniec, emigrant, publicysta

Urodził się w Rostoce, w obwodzie Krasnostawskim. Ukończył Lubelską Szkołę Wojewódzką, a następnie w 1827 r. uzyskał na UW stopień magistra prawa. po wybuchu Powstania jako ochotnik wstąpił do 16 pułku piechoty liniowej. Jako podporucznik walczył pod Rudkami, Tykocimem, Ostrołęką i w obronie Warszawy. Z resztą pułku przekroczył granicę pruską pod Brodnicą. Emigrował do Francji. Zaangażował się w ruch patriotyczny o orientacji demokratycznej. Pełnił funkcję sekretarza Komisji Centralnej Polaków. Współpracował z demokratycznym czasopismem „Czas”. Występował przeciwko orientacji stronnictwa Adama Czartoryskiego. W 1838 r. wszedł w skład Centralizacji Towarzystwa Demokratycznego Polskiego. Reprezentował poglądy o konieczności uwłaszczenia chłopów jako aktu sprawiedliwości dziejowej i niezbędnego warunku zwycięstwa przyszłego powstania.

Pracował nad przerzutami wydawnictw propagandowych TPD do Kraju. W 1846 r. udał się do Galicji przed przygotowywanym przez TPD powstaniem. Aresztowany przez policję austriacką więziony był w Zagrzebiu.

Zmarł tam w 1847 r.

Kazimierz SOSNOWSKI (1800-1874)

Ksiądz, dr teologii i prawa kanonicznego

Urodził się 02.03.1800 r. we Wrotkowie k/Lublina.

W latach 1811-1816 był uczniem Gimnazjum Gubernialnego w Lublinie. W 1816 r. wstąpił do tutejszego Nowicjatu OO Karmelitów Bosych i tu też ukończył seminarium duchowne. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1822 r., po czym wstąpił na studia filozoficzno-teologiczne Uniwersytetu Warszawskiego. W 1826 r. ukończył je na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie ze stopniem doktora teologii i prawa kanonicznego.

W 1826 r. sekularyzował się do diecezji lubelskiej. Pełnił różne funkcje administracyjne w parafiach: w Kazimierzu, Żółkiewce, Krasnymstawie i Krzczonowie. Był sędzią prosynodalnym konsystorza, sędzią sądu kościelnego II instancji w Lublinie.

W 1861 r. otrzymał godność kanonika gremialnego kapituły katedralnej, prokuratorem kapituły oraz dziekanem.

W 1863 r. został wikariuszem kapitulnym Diecezji Lubelskiej. W latach 1863-69 był sędzią apostolskim z tytułem „praeses”. W 1867 r. po likwidacji przez cara diecezji podlaskiej, objął jej administrację na zlecenie Stolicy Apostolskiej.

Zmuszony do wyjazdu z Kraju do Lwowa, przybył na zaproszenie do Rzymu w 1869 r., gdzie zdał relację papieżowi o sytuacji w Polsce, po czym wrócił do Lwowa. Był zaproszony na sobór watykański w 1869 r. Od 1870 r. był proboszczem w Kołomyi.

Zmarł 02.12.1874 r. we Lwowie.

Mieczysław SOSNOWSKI (1879-1931)

Lekarz wojskowy

Urodził się 01.01.1879 r. w Lublinie. Gimnazjum Męskie w Lublinie ukończył w 1899 r. Studiował na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego. Studia ukończył w 1904 r. Przez 4 lata pogłębiał wiedzę medyczną w Pradze. W 1908 r. osiedlił się w Rejowcu, gdzie prowadził prywatną praktykę. W 1915 r., jako członek Powszechnego Związku Rosyjskiego Ziemińskiego przy armii carskiej, kierował specjalnymi oddziałami epidemicznymi na rosyjskim froncie zachodnim. W 1918 r. powrócił do Rejowca, gdzie pełnił również funkcję lekarza okręgowego. W tymże roku wstąpił do Wojska Polskiego i w stopniu kapitana był lekarzem w baonie zapasowym 22 pp. W Siedlcach. W 1920 roku w stopniu majora był komendantem obozu jeńców w Grodnie oraz ordynatorem miejscowego szpitala wojskowego. W 1921 r. pracował w dziale sanitarnym Okręgu Generalnego w Białymstoku, skąd został przeniesiony do Łomży, gdzie objął stanowisko kierownika Rejonu Sanitarnego. W 1922 awansował na podpułkownika. Został ordynatorem, a następnie komendantem wojskowego szpitala w Bydgoszczy. W 1927 r. już w stopniu pułkownika wrócił do Lublina i objął stanowisko komendanta 2 Okręgowego Szefostwa Sanitarnego. Działał również na rzecz profilaktyki wśród ludności cywilnej.

Zmarł 18.09.1931 r. w Lublinie.

Józef SPLESZYŃSKI (1808-1879)

duchowny ewangelicki, działacz patriotyczny

Urodził się 06.02.1808 r. w Sielcu, w pow. Busko Zdrój. W 1826 r. ukończył Szkołę Wojewódzką w Lublinie. Przez rok studiował filozofię na Uniwersytecie Warszawskim, a następnie teologię w Berlinie, które ukończył w 1831 r. Po studiach objął parafię ewangelicko-ausburską w Grodźcu, w pow. konińskim. W 1839 r. został duszpasterzem parafii ewangelicko-reformowanej w Warszawie. Zorganizował tu szkołę parafialną i był inicjatorem budowy kościoła ewangelickiego w Lesznie. W 1849 r. został superintendentem Kościoła ewangelicko-reformowanego na terenie Królestwa Polskiego oraz wiceprezesem Konsystorza. Za działalność patriotyczną miał być, według niektórych źródeł, w 1850 r. zesłany na 6 lat do Iszynia w guberni tobolskiej. Brał udział w wielu manifestacjach patriotycznych. W 1860 r. był celebrantem uroczystości pogrzebowych Katarzyny Sowińskiej, wdowy po bohaterskim generale, obrońcy Warszawskiej Woli w 1831 r. Naraził się władzom carskim swym patriotycznym wystąpieniem. Również w 1861 r. wziął udział w manifestacyjnym pogrzebie ofiar starć z żandarmerią.

Przetłumaczył na język polski „Katechizm helwecki” oraz opracował i wydał drukiem „Zbiór pieśni i modlitw chrześcijańskich”, śpiewanych do dziś w Kościołach ewangelickich.

Zmarł 16.02.1879 r. w Warszawie.

Konrad STACZYŃSKI (1823-1894)

pianista-wirtuóz, kompozytor, pedagog

Urodził się w 1823 r. w Przemyślu. Po przeniesieniu się rodziców w 1834 r. do Lublina uczęszczał do Gimnazjum Gubernialnego, które ukończył w 1842 r. Gry na fortepianie uczył się u Adama Krasieńskiego, a kompozycji u Franciszka Synka i Jana Müllera. W 1860 r. ówczesny dyrektor Gimnazjum zlecił mu prowadzenie gry na fortepianie.

Występował w Lublinie przez pół wieku jako solista i akompaniator na koncertach. Był partnerem wielu znanych muzyków, m.in. Stanisława Serwaczyńskiego, Henryka i Józefa Wieniawskich. Wykształcił wielu pianistów. Był autorem wielu utworów fortepianowych, częściowo wydanych drukiem. m.in.: „Mazur” (1857), „Mazur do salon” (1848), „Marsz uroczysty” (1857), „Marsz żałobny” (1886), „Polonez na orkiestrę” (utwór na otwarcie nowo zbudowanego teatru w Lublinie – 1886), „Polka Cyganka” (1949), „Pieśń bez słów”, „Do pięknej mej gwiazdy” (1893).

Zmarł 06.04.1894 r. w Lublinie.

Aleksander STANISZEWSKI (1858-1926)

lekarz, działacz społeczny, oświatowy i polityczny

Urodził się 02.02.1858 r. w Zdziechowicach k/Zaklikowa. Przygotowywany w domu do nauki przez Aleksandra Głowackiego, wstąpił do Gimnazjum Męskiego w Lublinie, które ukończył w 1880 r. Studia medyczne na Uniwersytecie Warszawskim ukończył w 1886 r. Osiedlił się w Lublinie i podjął pracę w Szpitalu Św. Jan Bożego oraz w Szpitalu Więziennym. Za zbyt gorliwą opiekę nad więźniami politycznymi został przeniesiony na stanowisko ordynatora Szpitala Św. Wincentego a'Paulo, w którym pracował do zgonu. Prócz tego był lekarzem szkolnym w Szkole Handlowej Męskiej, w Seminarium Nauczycielskim Męskim oraz w Ambulatorium Miejskim. Uhonorowany wieloma odznaczeniami i rangami służbowymi za wzorową pracę. Brał aktywny udział w życiu swego środowiska zawodowego. Działal na rzecz podniesienia higieny w mieście, oraz opieki nad starcami i kalekami.

Angażował się silnie w pracę oświatową. Współpracował z „Kurierem”, Towarzystwem Szerzenia Oświaty „ŚWIATŁO”. Organizował wykłady publiczne w ramach Uniwersytetu dla Wszystkich. Po wybuchu I Wojny Światowej zetknął się z Legionami i prowadził akcję wykładów sanitarnych. W Lublinie działał na rzecz niepodległości, udzielał schronienia ściganym działaczom politycznym, a później zbiegłym z obozów internowania – legionistom.

Zmarł 22.03.1926 r. w Lublinie.

Romuald STASZEWSKI (1912-1978)

Ekonomista

Urodził się 14.04.1912 r. w Mełgwi. Państwowe Gimnazjum im. St. Staszica ukończył w 1932 r. Służbę wojskową odbył w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim. W 1937 r. uzyskał tytuł magistra na Wydziale Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych KUL. Zmobilizowany w 1939 r. brał udział w walkach pod Włodzimierzem Wołyńskim. Dostał się do niewoli sowieckiej lecz uciekł z transportu i wrócił do Lublina. W okresie okupacji pracował początkowo fizycznie. W 1942 r. wstąpił do BCH i brał czynny udział w walkach partyzanckich.

W 1945 r. podjął pracę w resorcie górnictwa i energetyki, awansował stopniowo do stanowiska z-cy naczelnego dyrektora w Centrali Zaopatrzenia Materiałowego Przemysłu Węglowego. Był następnie dyrektorem naczelnym Przedsiębiorstwa Materiałów Podsadzkowych. Od 1948 r. kierował departamentem Min. Górnictwa i Energetyki w Warszawie. Był wieloletnim dyrektorem Zjednoczenia Przemysłu Węgla Brunatnego. W 1959 r. powierzono mu kierownictwo budowy kombinatu węgla brunatnego „Turów II”, które to zadanie doprowadził do końca i został jego naczelnym dyrektorem. Powierzano mu również kierownictwa budów kopalń odkrywkowych węgla brunatnego na terenie NRD.

Odnaczony został Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Orderem Sztandaru Pracy II Klasy, Złotym Krzyżem Zasługi i wieloma innymi odznaczeniami i wyróżnieniami.

Zmarł 3.09.1978 r. w Warszawie.

Stefan STRAWIŃSKI (1921-1995)

ornitolog

Urodził się 23.07.1921 r. w Warszawie. W 1938 r. uzyskał małą maturę w Gimnazjum i Liceum im. St. Staszica w Lublinie. Maturę liceum przyrodniczego uzyskał na kompletach tajnego nauczania. W okresie okupacji pracował jako laborant i asystent techniczny w Państwowym Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. Działal w konspiracji w szeregach AK i był więziony na Zamku w Lublinie. Po wyzwoleniu studiował polonistykę na KUL i na wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UMCS. Po przeniesieniu się do Krakowa ukończył studia matematyczno-przyrodnicze na UJ. Pracował w Katedrze Anatomii Porównawczej UMK w Toruniu, a następnie uczestniczył w organizacji Uniwersytetu Gdańskiego, dokąd przeniósł się w 1968 r. Zorganizował Zespół Ekologii Ptaków. Od 1973 do 1987 r. kierował Zakładem Ekologii Zwierząt przekształconym w Katedrę Ekologii i Zoologii Kręgowców. Był kierownikiem tej katedry od 1991 r. tj. do odejścia na emeryturę.

Szczególną dziedziną zainteresowania profesora była ornitologia i problematyka ekologiczna ptactwa w strefie Bałtyku. Pozostawił bogaty dorobek naukowy.

Pełnił wiele funkcji społecznych w Komitetach naukowych i ekologicznych. Za swą pracę zawodową i społeczną wyróżniony był wieloma odznaczeniami – Orderem Polonia Restituta, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Zasłużony Nauczyciel PRL, Medalem „Zasłużony Ziemi Gdańskiej”, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Ochrony Przyrody”.

Zmarł 07.03.1995 r. w Gdańsku.

Adolf SULIGOWSKI (1849 – 1932)

prawnik i ekonomista

Urodził się 09.03.1849 r. w Warszawie. Gimnazjum Męskie ukończył w Lublinie w 1868 r. Ukończył następnie studia prawnicze i ekonomiczne. W 1876 r. został adwokatem. W 1912 r. skreślono go z listy adwokatów za odmowę przysięgi jako świadka, w języku rosyjskim. Był organizatorem zjazdów prawników i ekonomistów polskich w latach 1887 i 1890. Był działaczem społecznym i samorządowym, a po odrodzeniu państwa – prezesem Związku Miast Polskich. Autor licznych artykułów w prasie prawniczej i samorządowej. Redagował i wydał w 1911 r. fundamentalną pracę „Biografię prawniczą polską XIX i XX wieku”, obejmującą cały wiek XIX i część XX. Od 1921 r. członek Polskiej Akademii Umiejętności.

Zmarł 16.02.1932. w Warszawie.

Karol SULIKOWSKI (1838 - 1915)

mechanik, powstaniec, działacz społeczny

Urodził się 28.01.1838 r. w Zabiance, w pow. ryckim. Maturę uzyskał w 1857 r. w rosyjskim Gimnazjum Męskim w Lublinie. Przez rok studiował na Wydziale Matematycznym Uniwersytetu w Petersburgu, a przez następne dwa lata w École Centrale des Arts Manufactures w Paryżu. Przeniósł się następnie do Szkoły Artylerii i Inżynierii w Metz. Po wybuchu Powstania Styczniowego usiłował przez Galicję dotrzeć do kraju. Zatrzymany przez Austriaków więziony był w Ołomuńcu. Uciekł z transportu i dostał się do Królestwa. Walczył w oddziale Józefa Wysockiego i odniósł rany w przegranej bitwie pod Radziwiłłowem. Po wyleczeniu wyjechał do Paryża i w 1865 r. uzyskał dyplom inżyniera mechanika. Do 1871 r. pracował we Francji przy budowie kolei. W 1870 r., w czasie oblężenia Paryża był żołnierzem Gwardii Narodowej. W 1871 r. wygrał konkurs na stanowisko głównego inżyniera Wydziału Krajowego (budowa i utrzymanie dróg) we Lwowie. W 1872 r. otrzymał propozycję objęcia stanowiska naczelnego inżyniera Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej. W 1883 r. powołany został na stanowisko dyrektora naczelnego. Przyczynił się do rozwoju kolejnictwa w Królestwie. Zatrudniał przede wszystkim Polaków. Po zaostrzeniu przez władze polityki antypolskiej w 1892 r. został zwolniony ze swego stanowiska.

Przeniósł się do majątku żony w Popieniu Wielkim pod Rawą Mazowiecką. Ze względu na doskonałą znajomość problemów kolejnictwa wszedł do Rady Zarządzającej Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej.

W dobrach, którymi zarządzał dokonał parcelacji części majątku i zajął się polepszeniem bytu włościan. Założył ochronkę i zorganizował kasę emerytalną. Wspierał finansowo Macierz Szkolną na Śląsku oraz liczne wydawnictwa oświatowe i naukowe. Był członkiem spółki wydawniczej „Przeglądu Technicznego”. Wspomagał finansowo prace Ignacego Mościckiego nad wykorzystaniem azotu z powietrza do produkcji nawozów sztucznych.

Za działalność zawodową i społeczną otrzymał liczne odznaczenia.

Zmarł 22.04.1915 r. w Popieniu Wielkim.

Stefan SURZYCKI (1864 - ...)

agronom, pedagog, działacz społeczny i polityczny

Urodził się 30.08.1864 r. w Różance, w woj. lubelskim. W 1885 r. ukończył rosyjskie Gimnazjum Męskie w Lublinie i rozpoczął studia prawnicze w Warszawie. Za działalność polityczną został wydalony z Uniwersytetu z zakazem studiowania w wyższych uczelniach Rosji. W 1889 r. podjął naukę w Akademii Rolniczej w Dublanach, skąd wydalono go z powodów politycznych. W latach 1890-1891 studiował rolnictwo w Halle. W 1891 r. został zresztowany i osadzony w X pawilonie warszawskiej cytadeli. Studia rolnicze ukończył we Lwowie. Był docentem w Szkole Rolniczej w Czernichowie, a od 1909 r. profesorem nadzwyczajnym Studium Rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zorganizował Wydział Rolniczy tej uczelni i był jego pierwszym dziekanem. W 1935 r. przeszedł na emeryturę. Od 1886r. był działaczem politycznym i społecznym. Był jednym z organizatorów tajnego związku młodzieży polskiej „Zet”. W 1914 r. był zastępcą szefa departamentu wojskowego MKN. Członek Stronnictwa Narodowego.

Autor licznych prac z dziedziny wiedzy rolniczej, organizacji gospodarki, a zwłaszcza towarzystw rolniczych.

W 1925 r. brał udział w Zjeździe b. „wychowawców gimnazjum lubelskiego”. Dane biograficzne zaczerpnięto z książki: „Czy wiesz kto to jest?”, wydanej w 1938 r. w Warszawie.

Dalsze jego losy nie są znane.

Tomasz SURZYCKI (1821-1874)

lekarz, działacz niepodległościowy

Urodził się w 1821 r. w Zamościu. Uczęszczał początkowo do gimnazjum w Warszawie, ukończył jednak gimnazjum lubelskie w 1839 r. Studia medyczne odbył w Moskwie w latach 1840-1844. Pracował jako lekarz prywatny w dobrach Zamoyskich w Kozłowie, Maciejowicach i Różance (1854 – 1864).

Za przynależność do tajnego Stowarzyszenia (tzw. Organizacja 1848) osadzony w 1850 r. w cytadeli warszawskiej, został skazany na 2 lata w kazamatach twierdzy zamojskiej i pozostawanie pod nadzorem policji.

W okresie Powstania Styczniowego leczył rannych powstańców w Różance i współpracował z organizacjami powstańczymi. Aresztowany za działalność powstańczą, zmuszony był do przesiedlenia się do Lublina. Prowadził prywatną praktykę lekarską i dorywczo pracował w szpitalu więziennym i żydowskim. Należał do pierwszych członków powstałego w 1874 roku – Lubelskiego Towarzystwa Lekarskiego.

Zmarł 09.12.1874 r. w Lublinie.

Czesław SZCZEPAŃSKI (1885-1961)

Prawnik

Urodził się 20.07.1885 r. w Lublinie. Uczęszczał do Gimnazjum Męskiego w Lublinie, z którego został wydalony z ósmej klasy za udział w strajku szkolnym w 1905 r. Egzamin dojrzałości zdał jako ekstern w Nowogrodzie Wielkim. Studia prawnicze ukończył w 1912 r. na Uniwersytecie w Petersburgu i złożył egzamin państwowy na Uniwersytecie w Dorpacie. Po powrocie do Lublina pracował w adwokaturze i na różnych stanowiskach w sądownictwie. W 1917 r. był ławnikiem w Magistracie. Był wiceprezydentem, a w latach 1919-1927 prezydentem miasta Lublina. Przeprowadził szereg inwestycji komunalnych (wodociągi, kanalizacja, budowa rzeźni i elektrowni). Od 1930 r. powrócił do sądownictwa. W okresie okupacji prowadził gospodarstwo rolne. Po wyzwoleniu pełnił funkcję prezesa Sądu Okręgowego a następnie apelacyjnego. W latach 1946-1961 był adwokatem, członkiem wojewódzkiej Izby Adwokackiej w Lublinie. Pracował społecznie w Towarzystwie Muzycznym, Związku Zawodowym Pracowników Sądowych oraz w Miejskiej Komisji do Badania Zbrodni Hitlerowskich w Lublinie.

Zmarł 16.08.1961 r. w Lublinie.

Roman SZCZEPAŃSKI (1886-1940)

Agronom

Urodził się 12.08.1886 r. w Lublinie. Uczęszczał do rosyjskiego Gimnazjum Męskiego. Nauki nie ukończył, usunięty w 1905 r. z „wilczym biletem”. Szkołę średnią ukończył, a następnie odbył studia w Instytucie Agronomicznym w Petersburgu.

W 1914 r. powołany został do armii rosyjskiej. Dostał się do niewoli austriackiej. Zwolniony w 1916 r., wstąpił do 6 pp. Legionów Polskich i walczył na froncie rosyjskim. Internowany był w Szczypiornie. W 1918 r. powrócił do Lublina i włączył się w prace konspiracyjne P.O.W. Walczył w kampanii 1919-1920 r. w stopniu sierżanta. Ranny, odkomenderowany został do Obozu Hallerczyków k/Grudziądz.

W 1921 r. z nominacją na podporucznika zwolniony został do rezerwy. Do 1926 r. administrował majątkiem ziemskim w Łopienniku. Po przeniesieniu się do Lublina pracował w DOK II.

Zmobilizowany w 1939 r. w stopniu kapitana, dostał się do niewoli sowieckiej w Kamieniu Koszyrskim. Osadzony w Starobielsku zginął w Charkowie w maju 1940 r.

Adam SZELAĞOWSKI (1873-1961)

historyk

Urodził się 23.12.1873 r. Rosyjskie Gimnazjum Męskie w Lublinie ukończył w 1892 r. W latach 1907-39 był profesorem historii na Uniwersytecie JK we Lwowie. Był znawcą dziejów Polski i dziejów powszechnych, szczególnie XVII i XVIII wieku. Reprezentant tzw. Szkoły narodowej w historiografii. Był autorem wielu prac, m.in.: „Chłopi, dziedzice we wsiach na prawie polskim do końca XIII wieku (1899), „Sprawa północna w wiekach XVI i XVII” (1905), „Najstarsze drogi z Polski na wschód w okresie bizantyjsko-arabskim” (1909), „Dzieje powszechne i cywilizacji” (1918), „Rewolucja Francuska” (1934). W 1939 r. przeszedł na emeryturę.

Zmarł 03.08.1961 r. w Warszawie.

Kazimierz SZULC (1866 - ...)

meteorolog

Urodził się 08.09.1866 r. w Lublinie. Lubelskie Gimnazjum Męskie ukończył w 1884 r. Studiował na Uniwersytecie w Petersburgu. Studia uzupełniał w Lipsku i Dorpacie. Uczestnik obrony Lwowa w 1918 r. Był Profesorem Akademii Rolniczej w Dublanach i dyrektorem Państwowego Instytutu Meteorologii. Członek wielu organizacji naukowych w Kraju i za granicą. Ogłosił szereg prac z dziedziny meteorologii i klimatologii, zwłaszcza z zakresu oddziaływania na rolnictwo.

Dane te pochodzą z książki „Czy wiesz kto to jest?”, wydanej w Warszawie w 1938 r., GKW.

Dalsze jego losy nie są znane.

Roman ŚLASKI (1886-1963)

Ekonomista

Urodził się 13.02.1886 r. w Wyżniance. Uczęszczał do Gimnazjum Męskiego w Lublinie, które musiał opuścić z powodu udziału w strajku szkolnym 1905 r. Maturę zdał w Brukseli jako ekstern w 1905 r. W 1910 roku na Uniwersytecie Brukselskim ukończył studia ekonomiczne, a w 1914 r. uzyskał stopień kandydata nauk filozoficznych w zakresie ekonomii. W latach 1914-1916 odbył w Brukseli studia księgowości w Wyższej Szkole Przemysłowej. Od 1916 r. pracował w Bibliotece Czartoryskich w Paryżu, gdzie nawiązał kontakt z R. Dmowskim i ideologią endecji. W 1917 r. powrócił do Lublina i podjął pracę w samorządzie miejskim, pełniąc różne funkcje w Magistracie. Od 1917 r. był członkiem Związku Ludowo-Narodowego. Redagował endecki „Głos Lubelski”. 10.09.1937 r. został powołany na stanowisko prezydenta m. Lublina. Zajął się usuwaniem zniszczeń wojennych, ratowaniem cennych dzieł sztuki i kultury narodowej, organizował pomoc dla biednej ludności. W 1941 r. został przez Niemców usunięty ze stanowiska i więziony do 1943 r. Po wojnie pracował w Zarządzie Miejskim. W latach 1944-1946 był dwukrotnie aresztowany i więziony. W 1947 r. uczestniczył w delegacji polskiej na Międzynarodowy Kongres Miast w Paryżu. Działal w Stronnictwie Demokratycznym. Wykładał na KUL.

Zmarł 30.04.1963 r.

Karol ŚWIDZIŃSKI (1841 – 1877)

powstaniec, uczestnik Komuny Paryskiej, poeta

Urodził się 05.07.1841 r. w Skonerczochach. Po ukończeniu lubelskiego Gimnazjum Wojewódzkiego studiował w Instytutach Agronomicznych w Marymoncie i Puławach. Z obozem „czerwonych” organizował powstanie Styczniowe. Walczył na Podlasiu i Lubelszczyźnie. Po klęsce powstania przez Galicję dostał się do Belgii i w Gandawie uzupełniał studia wyższe. W 1870 r. w wojnie prusko-francuskiej walczył w szeregach Gwardii Narodowej. Podczas Komuny Paryskiej był członkiem sztabu i adiutantem Jarosława Dąbrowskiego. Po upadku Komuny zbiegł do Galicji i osiedlił się w Stanisławowie, gdzie pracował jako urzędnik na kolei.

Był autorem szeregu wierszy publikowanych pod ps. „Kalasanty Wesołowski” – o tematyce patriotyczno-powstańczej i rewolucyjnej. Słynny był jego programowy wiersz pozytywistyczny „Naprzód pracą”.

Zmarł 04.06.1877 r. w Stanisławowie.

Aleksander ŚWIĘTOCHOWSKI (1849-1938)

filozof, pisarz, publicysta, krytyk literacki, historyk

Urodził się 18.01.1849 r. w Stoczku Łukowskim. Rosyjskie Gimnazjum Męskie w Lublinie ukończył w 1866 r., po czym studiował historię w Szkole Głównej w Warszawie, a w latach 1874-76 uzupełniał studia w Lipsku w zakresie filozofii, etnologii i pedagogiki, uzyskując tam doktorat. Już jako student, od 1869 r. współpracował z „Tygodnikiem Ilustrowanym”, później zaś z „Przeglądem Tygodniowym”, „Gazetą Polską” i „Opiekunem Domowym”. Na łamach „Przeglądu Tygodniowego” zainicjował walkę „młodych ze starymi”, formułując manifest programowy pozytywistów. W latach 1878-79 był redaktorem i wydawcą „Nowin”, a w latach 1881-1907 „Prawdy”. Pisma te odegrały ważną rolę w inspirowaniu życia umysłowego Polaków, upowszechniając nowe osiągnięcia nauki, zwłaszcza ewolucjonizm i darwinizm. W okresie rewolucji 1905 r., był założycielem i przywódcą Związku Postępowo-Demokratycznego, propagującego autonomię Królestwa Polskiego, partii o charakterze burżuazyjno-demokratycznym.

W 1906 r. założył Towarzystwo Kultury Polskiej, którego był prezesem. Redagował i wydawał miesięcznik „Kultura Polska”, a po zamknięciu Towarzystwa w 1913 r. – „Humanistę Polskiego”.

Przed I wojną światową osiadł w Gołotczyźnie, w pow. ciechanowskim, poświęcając się działalności oświatowej. Poglądami zbliżył się wówczas do Narodowej Demokracji. Związał się z opozycyjną prasą endecką i prasą antysanacyjnych ugrupowań centrowych, związanych z Frontem Morges.

W swej publicystyce propagował oświatę, dążył do poprawy warunków życia niższych klas społecznych, asymilacji i równouprawnienia Żydów oraz emancypacji kobiet.

Jego prace naukowe: „Wskazania polityczne” (1882), „O prawach człowieka i obywatela. O prawach mniejszości” (1910), „Utopia w rozwoju historycznym” (1910), „Ofiarność obywatelska” (1911), „Źródła moralności” (1912) wpłynęły w istotny sposób na ukształtowanie postaw Polaków.

W 1927 r. otrzymał nagrodę literacką miasta Łodzi.

Odnaczeniami państwowymi nie został wyróżniony ze względu na swą antysanacyjną postawę.

Zmarł 25.04.1938 r. w Gołotczyźnie.

Władysław TACZANOWSKI (1819 – 1890)

zoolog – ornitolog

Urodził się 01.03.1819 r. w Jabłonie. Gimnazjum Gubernialne w Lublinie ukończył w 1838 r. Poświęcił się zoologii i ornitologii. Od 1853 r. pracował w rządzie gubernialnym radomskim. Był konserwatorem zbioru ornitologicznego. Od 1855 r. był adiunktem, od 1862 r. kustoszem i kierownikiem gabinetu zoologicznego Szkoły Głównej w Warszawie. W 1866 r. odbył podróż badawczą do Europy południowo-zachodniej i północnej Afryki. Badał też ornitofaunę Syberii i Peru. W 1867 r. został członkiem Akademii Hippone w Algierii. W 1887 r. uzyskał doktorat honoris causa Uniw. Jagiellońskiego. Opublikował 590 prac naukowych i popularyzatorskich.

Zmarł 17.01.1890 roku w Warszawie.

Zygmunt TOŁWIŃSKI (1888-1960)

Pedagog

Urodził się 20.05.1888 r. w Lublinie. Uczęszczał do Gimnazjum Męskiego w Lublinie do strajku szkolnego w 1905 r. Maturę zdawał w Szkole Lubelskiej, po czym odbył studia filozoficzne na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W czasie I wojny światowej jako dobry pianista udzielał lekcji muzyki w Zagłębiu Donieckim. Po 1919 roku powrócił do Lublina i był nauczycielem w gimnazjach: Sobolewskiej, Kunickiego, Kanoniczek i Stefana Batorego. Uczył łaciny i historii. Był aktywnym członkiem TPN w Lublinie. Od 1936 r. był sekretarzem generalnym tego Towarzystwa. W latach 1939-1940 był więziony na Zamku. W czasie okupacji prowadził wypożyczalnię książek, uczył w Szkole Rzemiosł oraz prowadził tajne nauczanie. Po wyzwoleniu był dyrektorem Liceum dla Dorosłych.

Zmarł 02.02.1960 r.

Przemysław TOMASZEWSKI (1930-1994)

prawnik

Urodził się 05.07.1930 r. w Łomży. Liceum im. St. Staszica w Lublinie ukończył w 1949 r. Studia wyższe rozpoczął w Wyższej Szkole Ekonomicznej we Wrocławiu, lecz ich kierunek zmienił wstępując w 1950 r. na Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, który kończył w 1958 r. W 1958 r. został powołany do zawodowej służby wojskowej w sztabie III Dywizji Piechoty w Lublinie, a w 1961 r. został przeniesiony do Łodzi na stanowisko prokuratora w stopniu porucznika. Jego kariera zawodowa w Korpusie Oficerów Sprawiedliwości postępowała do emerytury, na którą przeszedł w 1994 r. w randze pułkownika, będąc szefem oddziału Nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym w naczelnej Prokuraturze Wojskowej.

Doktoryzował się w 1973 r. W 1991 r. brał udział w pracach poszukiwawczych i ekshumacyjnych ekipy prokuratora Śnieżki w Miednoje, Charkowie i Katyniu. Po przejściu na emeryturę wojskową podjął pracę w Prokuraturze Wojewódzkiej w Warszawie.

Zmarł 18.12.1994 r. w Warszawie.

Stanisław TOMASZEWSKI (1899-1940)

Żołnierz, ofiara mordu katyńskiego

Urodził się 19.02.1899 r. w Opolu Lubelskim. W Prywatnym Gimnazjum im. St. Staszica w Lublinie ukończył 6 klas. Mając 16 lat wstąpił do Legionów, przeżył całą kampanię 4 pp., a następnie uczęszczał do Szkoły Oficerskiej w Zegrzu i Łomży. W 1917 r., wobec nie złożenia przysięgi na wierność CK Austrii, został internowany w obozach jenieckich w Szczypiornie i Łomży. Po zwolnieniu działał w POW w Łowiczu, a w 1918 r. wstąpił do włodzimierskiej kompanii szturmowej i walczył pod Włodzimierzem Wołyńskim uzyskując stopień sierżanta. Brał udział w wojnie 1919-1920 r. jako podporucznik i był ciężko ranny. Pełniąc służbę w różnych jednostkach awansował do stopnia majora broni pancernej. W 1939 r., dążąc pieszo do granicy węgierskiej w rejonie Brzeżan dostał się do niewoli sowieckiej. Przebywał w obozie w Kozielsku. Zamordowany został w lesie katyńskim w 1940 r.

Kazimierz TOMOROWICZ (1858-1926)

geometra

Urodził się 2.03.1858 r. w Zdanowie k/Zamościa. Ukończył Gimnazjum Męskie w Lublinie, a następnie studia miernicze w Pskowie i Warszawie. Pracował jako geometra w Tomaszowie Lubelskim, a od 1890 r. w Zamościu, gdzie powierzono mu opracowanie planu regulacyjnego miasta. Aresztowany w 1901 r. za działalność w PPS został zesłany do Witebska, gdzie działał w organizacjach polonijnych. W 1905 r. po powrocie do Zamościa włączył się do działań rewolucyjnych. Od 1908 r. mieszkał w Lublinie. Uchodził za doskonałego specjalistę, był mierniczym przysięgłym. W PPS współpracował z Władysławem Kunickim, uczestniczył w pracach organizacji strzeleckich. Po wejściu Austriaków do Lublina był naczelnikiem Milicji Obywatelskiej. W 1919 r. został wybrany z listy PPS do Rady Miejskiej i przez 2 miesiące pełnił honorowo funkcję jej prezesa. Pracował później jako geometra, będąc jednocześnie do 1920 r. radnym.

Działał aktywnie na rzecz rozwoju miasta Lublina.

Zmarł 03.08.1926 r. w Lublinie.

Jan TURCZYNOWICZ (1885-1934)

Prawnik, działacz samorządowy

Urodził się 30.03.1885 r. w Lublinie. Uczęszczał początkowo do rosyjskiego Gimnazjum Męskiego, lecz przeniesiony przez rodziców do Warszawy, zdał tam w 1905 r. maturę. Studiował prawo na uniwersytetach w Petersburgu i Dorpacie. W 1912 r. powrócił do Lublina i odbył aplikację adwokacką. Zaangażowany w działalność społeczną, został wybrany w 1915 r. na początku okupacji austriackiej sekretarzem Miejskiego Komitetu Obywatelskiego. W 1916 r. wybrano go radnym, a następnie wiceprezydentem m. Lublina. Działal aktywnie w celu złagodzenia austriackich restrykcji okupacyjnych. W 1917 r. ustąpił ze swego stanowiska i powrócił do praktyki adwokackiej. Sąd okręgowy w Lublinie powołał go w poczet adwokatów przysięgłych. W 1918 r. został ponownie radnym i do marca 1919 r. był prezydentem miasta. Szczególnie dbał o gospodarkę komunalną i aprowizację miasta. W lipcu 1919 r. został prezesem Rady Miejskiej i na tym stanowisku pozostał do 1927 r. Po rozwiązaniu Rady – przez dwa lata był dziekanem Rady Adwokackiej. W 1933 r. został odznaczony orderem Polonia Restituta.

W dn. 26.10.1934 r. w niewyjaśnionych okolicznościach popełnił samobójstwo.

Stanisław TURCZYNOWICZ (1875-1957)

hydrotechnik, pedagog

Urodził się 21.04.1875 r. w Lublinie. Uczęszczał do rosyjskiego Męskiego Gimnazjum w Lublinie do 1892 r., po czym przeniósł się do Dorpatu, gdzie uzyskał maturę. W latach 1895-1904 studiował na politechnice w Rydze. Studia chemiczne i inżynierskie uzupełniał następnie na Wydziale Melioracyjnym w Wyższej Szkole Technicznej w Monachium. Po odbyciu praktyki melioracyjnej w Galicji został w 1905 r. asystentem w Katedrze Inżynierii Rolnej UJ w Krakowie. Prowadził już tam wykłady z zakresu geodezji i melioracji rolnych. Był również współzałożycielem firmy prowadzącej roboty melioracyjne, głównie w Królestwie Polskim. W latach 1911-14, jako inżynier hydrotechnik, pracował w rosyjskim Zarządzie Dóbr Państwowych w Guberniach – łomżyńskiej i suwalskiej. Zmobilizowany w 1914 r. zajmował się zaopatrywaniem wojsk rosyjskich w wodę. Był też naczelnikiem robót hydrotechnicznych przy budowie fortyfikacji. Po rewolucji 1917 r. został wiceprezesem Związku Wojskowych Polaków okręgu odeskiego i przewodniczącym Polskiego Komitetu Wykonawczego w Odessie, oraz redaktorem polskiego tygodnika „Wyzwolenie”. W 1918 r. powrócił do kraju i do 1930 r. pracował w Ministerstwie Rolnictwa. Jednocześnie prowadził w SGGW w Warszawie wykłady z melioracji rolnych i budownictwa wiejskiego. Od 1920 r. kierował Zakładem Budownictwa Wiejskiego i Melioracji. Wykładał też torfoznawstwo, meliorację lasów, budownictwo stawowe i regulację potoków górskich. W 1931 r. został profesorem nadzwyczajnym. W latach 1929-39 był też wykładowcą na Wydziale Inżynierii Wodnej i Geodezji Politechniki Warszawskiej. W 1939 r. został dziekanem Wydziału Rolniczego SGGW.

W okresie okupacji brał udział w tajnym nauczaniu studentów SGGW. Po wojnie został profesorem zwyczajnym i do 1949 r. był nadal dziekanem Wydziału Rolniczego SGGW. W latach następnych był dziekanem nowoutworzonego Wydziału Melioracji Wodnych oraz Kierował Katedrą Budownictwa i Melioracji Wodnych.

W okresie międzywojennym działał w Stowarzyszeniu Techników w Warszawie. Zajmował się również opieką nad nieletnimi.

Opublikował 10 podręczników, głównie z zakresu torfoznawstwa i melioracji oraz około 200 artykułów w czasopismach technicznych.

Zmarł 02.06.1957 r. w Warszawie.

Tadeusz TUREK (1920 – 1993)

pilot

Urodził się 20.01.1920 r. w Dęblinie. Państwowe Liceum im. St. Staszica w Lublinie ukończył w 1939 r. W Szkole był drużynowym Błękitnej Jędynki. Przyjęty do Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Iecie 1939 r. był w junackim hufcu pracy. Internowany w Rumunii przez Hiszpanię i Portugalię dotarł do Francji. Walczył w Polskiej Brygadzie Podhalańskiej o Narwik; później we Francji i przedostał się do Anglii. Służył w lotnictwie polskim, a następnie latał w 609 Dywizjonie RAF w stopniu kapitana. Dwukrotnie lądował na kanale La Manche. Wyłowiony przez RAF pracował w Przygotowawczym Korpusie Lotniczym jako dowódca eskadry Laytonu aż do przejścia na emeryturę. Do kraju nie wrócił. W cywilu pracował jako nauczyciel chemii dochodząc do stanowiska dyrektora Szkoły Highfield Priory w Preston. Będąc z przekonań konserwatystą, czynnie zaangażował się w działalność polityczną. Od 1976 r. był członkiem rady miejskiej. Obdarzony wspaniałym tenorem śpiewał w lokalnych stowarzyszeniach operowych.

Otrzymał wiele medali i odznaczeń za męstwo, w tym francuski Croix de Guerre oraz odznaczenie norweskie.

Zmarł w styczniu 1993 r. w Anglii. Pochowany został w Carleton w mundurze oficera RAF. Trumna okryta była polskim sztandarem z białym orłem.

Tadeusz ULANOWSKI (1872-1942)

powieściopisarz, poeta, publicysta, historyk

Urodził się około 1872 r. Rosyjskie Gimnazjum Męskie w Lublinie ukończył w 1894 r. Brał udział w nielegalnym ruchu kulturalnym (Koło Oświaty Ludowej w Warszawie). Więziony był przez władze carskie w 1898 r. Uczestnik rewolucji 1905 r., członek PPS, ideowo związany z obozem Piłsudskiego. W latach 1909-10 był konferansjerem znanego kabaretu „Momus”. W latach 1918-34 pracował w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej. W latach 1937-38 redagował pismo „Ruch Pracowniczy”.

Używał pseudonimów „Antropos” i „Tadeusz Herbut”. Rozgłos uzyskał jako autor powieści satyrycznych: „Doktor Filut” (1928), „Uczta Dozorców” (1929) i „Ordynans Córka” (1930) – trylogii atakującej partię i stronnictwa z pozycji demokratycznego skrzydła piłsudczykowskiego. Pisał też poematy dramatyczne: „Samowładca. Sąd”, „Vox populi”, wiersze satyryczne: „Summa summarum”, „Pieśń o Witosie Stwoszu”, powieść „Proces Komunistyczny”.

Zmarł w 1942 r.

Zbigniew URYCH (1920 – 2000)

energetyk

Urodził się 03.07.1920 r. w Lublinie. W 1938 r. ukończył Państwowe Gimnazjum im. St. Staszica w Lublinie. Był drużynowym „Błękitnej” Jedyńki”. Zdał egzamin na Politechnikę Warszawską, ale objął go przedterminowy pobór do wojska. Przeszedł kurs podchorążych rezerwy i we wrześniu 1939 r. brał udział w walkach 8 pp. Legionów. Po powrocie do Lublina podjął pracę w warsztatach „Lubzelu”. W 1942 r. włączył się w nurt konspiracyjnego ruchu harcerskiego pod pseudonimem „Ryszard”. Awansował w „Szarych Szeręgach” do funkcji komendanta chorągwi.

Związany organizacyjnie z AK brał udział w walkach z Niemcami o wyzwolenie Lublina. Szykanowany przez władze komunistyczne, więziony był przez UB i NKWD. W 1957 r. ukończył Wydział Elektryczny Politechniki Gdańskiej specjalizując się w energetyce. Pracował początkowo w Zakładach Energetycznych w Nowej Hucie, a następnie jako naczelnny inżynier budowy elektrowni w Skawinie, oraz Kombinat Górnictwo-Energetycznego w Turosszowie. Pracował też na wysokich stanowiskach w kierownictwie budów „Petrochemii” w Płocku, rafinerii w Gdańsku i huty w Katowicach. W 1980 r. przeszedł na emeryturę, pracował jednak nadal jako główny specjalista ds. organizacyjnych – w niepełnym wymiarze czasu pracy. Od 1950 r. działał społecznie w NOT (SEP, PZITB, SITPN).

Za swe zasługi w walce o wolność i za pracę zawodową został odznaczony Krzyżem Złotym Armii Krajowej, Specjalnym Krzyżem z Rozetą za zasługi dla ZHP, Złotym Medalem Zasługi z Mieczami, Medalem Wojska, Medalem „Orła Białego”, Złotym Krzyżem Zasługi „Polonia Restituta” oraz Złotymi Odznakami NOT.

Zmarł 23.07.2000 w Sosnowcu.

August VETTER (1847 – 1907)

przemysłowiec, działacz społeczny i filantrop

Urodził się 16.01.1847 r. w Lublinie. Gimnazjum Lubelskie ukończył w 1864 r. Rozbudował odziedziczony browar oraz zajmował się handlem i transakcjami finansowymi. Interesował się szczególnie rozwojem szkolnictwa handlowego w Lublinie. Był członkiem honorowym Towarzystwa Pomocy dla Szkoły Handlowej. Zasłużył się przy budowie gmachu szkoły, a jego starania doprowadziły do zgody władz na nauczanie w niej w języku polskim. Pełnił różne funkcje w Lubelskim Towarzystwie Dobroczynności. Był członkiem – założycielem Kasy Pożyczkowej Przemysłowców Lubelskich oraz członkiem zarządu Towarzystwa Kredytowego Miejskiego. Prowadził szeroką działalność filantropijną w Lubelskim Towarzystwie Dobroczynności.

Zmarł 22.12.1907 r. w Lublinie.

Juliusz VETTER (1853-1917)

przemysłowiec; działacz społeczny, filantrop

Urodził się 29.03.1853 w Lublinie. Lubelskie Gimnazjum Męskie ukończył w 1870 r. Był współwłaścicielem browaru i słodowni w Lublinie. Brał aktywny udział w życiu społecznym. Szczególnie zajmował się sprawami kształcenia zawodowego młodzieży i filantropią. Po śmierci brata Augusta pełnił obowiązki prezesa Rady Opiekuńczej Szkoły Handlowej w Lublinie. Od 1908 r. był prezesem Towarzystwa Przyjaciół Uczącej się młodzieży. Przeznaczył znaczną sumę na budowę szkoły rzemieślniczej. Ufundował gmach szpitala dziecięcego w Lublinie iłożył na jego utrzymanie.

Aktywnie działał w Lubelskim Towarzystwie Dobroczynności. Opiekował się Szpitalem św. Wincentego a'Paulo, przytułkiem starców i kalek, domami sierot i młodzieżą szkolną.

Działał również w organizacjach gospodarczych i kulturalnych Lublina – w Miejskim Towarzystwie Kredytowym, Kasie Pożyczkowej Przemysłowców Lubelskich i Towarzystwie Udziałowym cukrowni „Lublin”. Był też wiceprzewodniczącym Komitetu Towarzystwa Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego. Na jej budowę przeznaczył znaczący legat. W testamencie zapisał znaczne sumy na cele dobroczynne.

Zmarł 02.03.1917 w Lublinie.

Antoni WAŁECKI (1815-1897)

przyrodnik, konspirator

Urodził się 14.06.1815 r. w Łukowie. Do 1831 r. uczył się w szkole pijarskiej w Łukowie, a w roku 1836 ukończył Szkołę Wojewódzką w Lublinie i rozpoczął studia w Akademii Medyczno-Chirurgicznej w Wilnie. Na uczelni nawiązał kontakty z grupą aktywnych i radykalnych spiskowców. Pod pseudonimem „Nikodem” zwerbował do Towarzystwa Demokratycznego. W 1837 r. przyjęty został do Stowarzyszenia Ludu Polskiego i był łącznikiem z organizacjami studenckimi w Wilnie i Dorpacie. Aresztowany w 1838 r. skazany został przez Sąd Wojskowy na 5 lat ciężkich robót w kopalniach i późniejsze osiedlenie się na Syberii.

Tam pogłębiał swą wiedzę przyrodniczą, badał tamtejszą faunę i florę. Uczestniczył w wyprawach badawczych.

W 1857 r. powrócił do Lublina, lecz osiedlił się ostatecznie w Warszawie. Pracował jako kustosz Gabinetu Mineralogicznego Szkoły Głównej (od 1869 r.) Cesarskiego Uniwersytetu.

Wykorzystując badania na Syberii opublikował ponad 130 pozycji z zakresu zoologii i botaniki.

Od 1884 r. był członkiem Kolegium redakcyjnego „Pamiętnika Fizjograficznego” i „Wszechświata”. W 1893 r. przeszedł na emeryturę.

Zmarł 12.01.1897 r. w Warszawie.

Wincenty WALECKI (1818 – 1887)

konspirator, zesłaniec

Urodził się w 1818 r. we wsi Połodze w pow. fukowskim. Nauki pobierał w Łukowie a następnie w gimnazjum lubelskim. Od 1838 r. pracował w gospodarstwie rodziców, a następnie był zarządcą różnych majątków ziemskich. Po nawiązaniu kontaktów konspiracyjnych w 1846 r. w obawie przed aresztowaniem zbiegł do Galicji. Wydany Rosjanom, oskarżony o powiązania ze spiskowcami więziony był w cytadeli warszawskiej. W 1849 r. wcielono go do Korpusu Syberyjskiego. Służbę odbywał w Kraju Zabajkalskim w Nerczyńsku do 1857 r., kiedy to uzyskał zgodę na powrót do kraju, gdzie pozostawał pod nadzorem policyjnym. Od 1859 r. pracował jako leśniczy w kluczu księżopolskim Ordynacji Zamojskiej, a następnie w leśnictwie krzeszowskim w woj. rzeszowskim. W okresie Powstania Styczniowego za zranienie żołnierza rosyjskiego skazany został na 3 miesiące „osadzenia w wieży”. Znajdował się następnie pod stałym nadzorem policyjnym. Pod koniec życia administrował majątkiem w Bychawie.

Zmarł tam w 1887 roku.

Jan WARCHOCKI (1822 - ...)

aktor-amator, spiskowiec, zesłaniec, recenzent teatralny

Urodził się 26.12.1822 r. w Lublinie. Gimnazjum Wojewódzkie w Lublinie ukończył w 1841 r. i podjął pracę w Trybunale Cywilnym Guberni Lubelskiej jako aplikant. W latach 1842-1843 był nauczycielem domowym w majątku Bychawka, a następnie znów aplikował przy rachmistrzu kwaterunkowym. W latach 1841-1844 dorywczo występował na scenie lubelskiego teatru, po czym zamierzał się zaangażować się do pracy w teatrach Warszawy. Jeszcze w Lublinie związał się z organizacją spiskową ks. Piotra Ściegiennego utrzymując łączność z jej członkami w radomskim i warszawskim. Aresztowany w 1845 r. w Lublinie, wyrokiem sądu wojkowego skazany został na chłostę i 10 lat ciężkich robót na Syberii. Karę odbywał w okręgu nerczyńskim. Od 1852 r. przebywał na osiedleniu, prowadząc gospodarstwo i handel rybami. W 1856 r. na mocy amnestii wrócił do Lublina, pozostając pod nadzorem policyjnym. W 1858 r. nielegalnie został zatrudniony jako „urzędnik od pisma” w kancelarii marszałka szlachty Guberni Lubelskiej księcia Woronieckiego. Pracę tę po dwóch latach zalegalizowano, lecz stracił ją w 1861 r. Później pracował w Towarzystwie Kredytowym Ziemiemskim. W latach siedemdziesiątych publikował w „Kurierze Lubelskim” recenzje teatralne z lubelskiej sceny. Publikacje te, pisane ze znanstwem, dotyczyły zarówno repertuaru, wartości literackich i społecznych wystawianych sztuk, jak też gry aktorskiej i scenografii.

Dalsze jego losy nie są narazie znane.

Julian WIENIAWSKI (1834-1912)

ziemianin, ekonomista, literat

Urodził się 05.02.1834 r. w Lublinie. Kształcił się w Gimnazjum Lubelskim w latach 1844-1848. Odbił studia rolnicze w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie, poczym osiadł na wsi. Wziął udział w Powstaniu Styczniowym. Był naczelnikiem Powiatu Konińskiego. Należał do stronnictwa „białych”. Po upadku powstania emigrował do Francji. W Paryżu studiował ekonomię i prawo, a w Lipsku nauki handlowe. W 1865 r. powrócił do Kraju, został jednak aresztowany. Po zwolnieniu przebywał w Komorowie k. Konina. W 1872 r. przeniósł się do Warszawy gdzie został dyrektorem Towarzystwa Wzajemnego Kredytu. Pod koniec życia zamieszkał w majątku Chlebnia k. Grodziska Mazowieckiego.

Jako publicysta zadebiutował 1859 r. na łamach „Gazety Codziennej”. Pisywał pod pseudonimem „Jordan” w „Tygodniku Ilustrowanym”. Publikował utwory satyryczne, gawędziarsko-nowelistyczne. Wydał też pamiętniki „Ze wspomnień marymonckich”. Był członkiem honorowym Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich.

Zmarł w 1912 r. w Lublinie.

Henryk WIERCIEŃSKI (1843 - 1923)

plastyk, ziemianin, powstaniec 1863 r., społecznik

Urodził się 15.07.1843 r. w Kłodnicy k. Bełżyc. Gimnazjum Lubelskie ukończył w 1860 r. Odbił studia na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Doszkałał się w Monachium i Florencji. Powstanie Styczniowe przerwało mu dalsze studia. Walczył w oddziale gen. Langiewicza, biorąc udział w bitwach pod Wąchockiem, na Świętym Krzyżu i koło Staszowa. Pod Małogoszczą dostał się do niewoli i przebywał w więzieniach do lutego 1864 r., kiedy to został zesłany na 5 lat na Sybir. Po powrocie osiadł w Niezabitowie i zajął się gospodarowaniem. Zrujnowany, osiedlił się w 1880 r. w Nałęczowie, prowadząc działalność naukowo-publicystyczną. W 1915 r. przeniósł się do Lublina. Położył duże zasługi w obronie polskośći Chełmszczyzny, gromadząc i publikując materiały dotyczące tego regionu. W 1906 r. Gracjan Chmielewski powierzył mu w nowoutworzonej 3-klasowej Szkole Prywatnej im. St. Staszica pełnienie funkcji nauczyciela rysunku, mimo że władze carskie zarzucały mu brak kwalifikacji pedagogicznych. W czasie I Wojny Światowej zorganizował Biuro Statystyczne, które rejestrowało straty wojenne w 27 powiatach będących pod okupacją austro-węgierską. Autor „Statystyki Guberni Lubelskiej” i „Pamiętników”.

Zmarł 16.10.1923 r. w Lublinie.

Witold WITKOWSKI (1927-1991)

biolog

Urodził się 03.01.1927 r. w Kurowie. W 1947 r. ukończył Państwowe Liceum im. St. Staszica w Lublinie, po czym odbył studia biologiczne na UMCS. W latach 1952-58 pracował w Instytucie Ochrony Roślin w Puławach. Po przeniesieniu się do Poznania, od 1960 r., był kierownikiem Laboratorium toksykologii i Pracowni Biologicznej Oceny Pestycydów. Ostatnio pełnił funkcję Kierownika Zakładu Badania Pestycydów.

W 1965 r. doktoryzował się na Wydziale Ogrodniczym WSR w Poznaniu. W 1973 r. został docentem, a habilitował się w 1978 r. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1990 r.

Prowadził badania nad zwalczaniem szkodników ziemniaka, rzepaku, roślin motylkowych i innych upraw oraz nad zaprawianiem nasion zbóż, w dążeniu do wyeliminowania rtęci w zaprawach.

Jego dorobkiem naukowym jest ponad 200 publikacji i referatów. Był członkiem wielu Instytutów związanych z przemysłem organicznym, medycyną wsi, oraz sadownictwem.

Zmarł 22.03.1991 r. w Poznaniu.

Jan WŁADZIŃSKI (1861-1935)

ksiądz, działacz społeczny

urodził się 17.06.1861 r. w Lublinie. Rosyjskie Gimnazjum Męskie w Lublinie ukończył w 1883 r., po czym rozpoczął studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim. Został w 1885 r. usunięty z uczelni za udział w akcji przeciw kuratorowi warszawskiego okręgu szkolnego. Przeniósł się na Uniwersytet Jagielloński, jednak studiów nie ukończył, by wstąpić do lubelskiego Seminarium Duchownego. W 1891 r. otrzymał święcenia kapłańskie i pracował jako wikary w Kościele na Kalinowszczyźnie. W 1902 r. został rektorem kościoła powiżytkowskiego. Udzielał się też społecznie. Przez kilkanaście lat był prezesem Polskiej Macierzy Szkolnej. Współpracował z Towarzystwem Higienicznym w zwalczaniu alkoholizmu.

Organizował patronat więzienny oraz działał w Towarzystwie „Muzeum Lubelskie”. Przez trzy lata był radnym miejskim. Wskrzesał Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami, był też inicjatorem powołania Muzeum Diecezjalnego.

W 500-letnią rocznicę bitwy pod Grunwaldem wystawił obok Kościoła pomnik, za co skazano go na grzywnę, którą wolał odsiedzieć. W 1919 r. został kanonikiem kapituły zamojskiej, ale mieszkał nadal w Lublinie. Organizował gospody dla legionistów, organizował obchody rocznicowe, założył Komitet Wsparć Weteranów. Przewodniczył Komitetowi Budowy Domu Diecezjalnego dla Kapłanów Emerytów przy ul. Ogrodowej.

Wiele publikował w miejscowej prasie na tematy historyczne i społeczne. Był kolekcjonerem dzieł sztuki i rzemiosła artystycznego. Swoje zbiory przekazał w 1932 r. Katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu. W 1934 r. został członkiem założycielem Towarzystwa Naukowego KUL.

Zmarł 13.02.1935 r.

Aleksander WOJNO (1901 - 1999)

harcistrz, więzień Sachsenhausen i Dachau, budowniczy, filatelista

Urodził się 26.02.1901 r. w Lublinie. W 1914 r. rozpoczął naukę w prywatnej Szkole Filologicznej im. Staszica w Lublinie. Po wkroczeniu oddziałów legionowych do Lublina, jako czternastolatek, zgłosił się na ochotnika do wojska. Prowadzący werbunek namówił go do wstąpienia do harcerstwa i pozostania w Szkole, w której przeszedł wstępne szczeble hierarchii harcerskiej, będąc członkiem Błękitnej Jedyńki. W 1920 r. uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Po demobilizacji zdobył kwalifikacje budowniczego. Prowadził własne przedsiębiorstwo budowlane, będąc nadal silnie związany z harcerstwem, uczestnicząc w różnych spotkaniach krajowego i europejskiego skautingu m.in. w Jamboree. W 1939 r. współorganizował Szare Szeregi. Jako podkomendny formacji „Ul Zboże” blisko współpracował z księdzem Kazimierzem Gostyńskim. Aresztowany w 1940 r. był więźniem Zamku Lubelskiego, a następnie obozu koncentracyjnego Sachsenhausen. W grudniu tegoż roku przewieziono go w tzw. „transporcie księżowskim” do Dachau, gdzie wspólnie z ks. Gostyńskim zorganizował tajne harcerstwo. Po wyzwoleniu przez rok pozostał w Niemczech i współorganizował Komendę Okręgu ZHP Południowych Niemiec. W 1946 r. powrócił do kraju i pracował jako kierownik budów w Katowicach i Tomaszowie Mazowieckim, w 1951 r. przeniósł się do Lublina, włączając się do czynnej pracy instruktorskiej w ramach Kręgu Starszoharcerskiego „Szaniec”. Wytrwał w nim do końca, będąc u kresu życia najstarszym harcerzem RP.

Od najmłodszych lat jego pasją było zbierania znaczków pocztowych. Już w 1922 r. był członkiem zarządu lubelskiego Związku Filatelistów. W Niemczech, po wyzwoleniu obozu, za otrzymywane od UNR-y papierosy, których sam nie palił - kupował znaczki w niemieckich sklepach filatelistycznych. Po powrocie do kraju był członkiem Stowarzyszeń Filatelistycznych w Katowicach i Łodzi. W 1952 r. był współzałożycielem oddziału Polskiego Związku Filatelistów w Lublinie i jego aktywnym działaczem. Współorganizował wiele wystaw filatelistycznych i był cenionym sędzią konkursowym. Mając przebogate zbiory, wystawiał je w kraju i zagranicą uzyskując liczne medale i dyplomy.

Zmarł w wieku 98 lat 05.01.1999 r. w Lublinie.

Stefan WOLSKI (1914-1992)
Prawnik, poeta, prozaik

Urodził się 24.10.1914 r. w Humaniu. Państwowe Gimnazjum im. St. Staszica w Lublinie ukończył w 1935 r. Służbę wojskową odbył w dywizyjnym Kursie Podchorążych Rezerwy w Lucku i w 1936 r. został przeniesiony do rezerwy. W roku akademickim 1936/37 rozpoczął studia prawnicze na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W okresie wojny pracował w Zarządzie Miejskim, trudnił się również handlem. Pracował w sieci wywiadu Lubelskiego Okręgu Armii Krajowej. Po wyzwoleniu został zmobilizowany do L.W.P jako ppor. z przydziałem do sądownictwa wojskowego. W 1945 r. przeniesiony został do rezerwy dla ukończenia studiów. Ukończył je w 1946 r. Po przebytej aplikacji w 1948 r. złożył egzamin sędziowski. W 1950 r. odbył praktykę adwokacką, miał praktykę indywidualną i w Zespole Adwokackim Nr 2. Bronił m.in. w wielu procesach politycznych.

Jako poeta debiutował przed wojną. W 1959 r. ukazały się jego „Wiersze z Lublina”. Był autorem kilku utworów dramatycznych i opowiadań. Za działalność artystyczną otrzymał Odznakę Zasłużonego Działacza Kultury, a w 1969 r. nagrodę wojewódzką za całokształt pracy literackiej. Pełnił różne funkcje, w tym wiceprezesa, w Lubelskim Oddziale Związku Literatów Polskich.

Zmarł 23.03.1992 r. w Lublinie.

Jan WRÓBLEWSKI (1884-1940)

Lekarz wet., żołnierz

Urodził się 15.05.1884 r. w Samokłeskach k/Lubartowa. Uczęszczał do strajku szkolnego w 195 r. do rządowego Gimnazjum Męskiego w Lublinie. Maturę uzyskał w 1908 r. w „Szkołe Lubelskiej”, a następnie ukończył studia weterynaryjne na Uniwersytecie w Dorpacie. W 1914 r. powołany został do armii rosyjskiej. Po wojnie zaciągnął się ochotniczo do armii polskiej. W 1920 roku w stopniu majora walczył przeciwko wojskom Budionnego pod Komarowej. Po działaniach wojennych mianowany został szefem Służby Weterynaryjnej w brygadach jazdy w Warszawie i Krakowie. W 1921 r. w stopniu podpułkownika objął obowiązki komendanta Okręgowego Szpitala Koni w Lublinie. Brał udział w Komitecie budowy Domu Żołnierza w Lublinie. Służył następnie jako lekarz weterynarii w Poznaniu i Grudziądzu. W 1938 r. przeniesiono go w stan spoczynku.

Zmobilizowany w 1939 r. trafił do obozu jenieckiego w Starobielsku i zamordowany w kwietniu 1940 r. w Charkowie.

Aleksander WYSZYŃSKI (1865-1931)

Adwokat, działacz społeczny i samorządowy

Urodził się 26.11.1865 r. w Lublinie. Lubelskie Gimnazjum Męskie ukończył w 1884 r. Następnie odbył studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim, które ukończył w 1888 r. ze stopniem kandydata nauk prawnych.

Po powrocie do Lublina podjął aplikaturę adwokacką przy Sądzie Okręgowym w Lublinie, specjalizując się w prawie cywilnym. Od 1894 r. przez 35 lat był adwokatem przysięgłym. W 1915 r. brał udział w organizowaniu sądów obywatelskich. W latach 1915-1918 był syndykiem m. Lublina. W roku 1924 został członkiem Naczelnej Rady Adwokackiej. Aktywnie działał społecznie i w samorządzie. Był radnym m. Lublina i ławnikiem magistrackim. Zaangażowany w działalność polityczną był wiceprezesem Rady Grodzkiej BBWR oraz senatorem RP z m. Lublina.

Zmarł 20.04.1931 r. w Lublinie

Kazimierz WYSZYŃSKI (1890-1935)

Działacz polityczny, dyplomata

Urodził się w 1890 r. w Lublinie. Gimnazjum im. Staszica ukończył w 1909 r. Jako członek Organizacji Młodzieży Narodowej, za udział w strajku szkolnym 1905 r. był aresztowany i więziony. Od 1909 r. był członkiem ZMP „Zet”. W 1909 r. podjął studia w Wolnej Szkole Nauk Politycznych w Paryżu. Od 1910 r. studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, na którym ukończył studia historyczne. W latach 1910-1918 był sekretarzem Centralizacji „ZET”. W 1915 r. wstąpił do Legionów. Służył w I p. Ułanów. Jego broszura „Kujmy Broń” była deklaracją polityczną „Zetu” i całego obozu niepodległościowego. W 1917 r. został internowany w Szczypiornie. W 1919 r. był komendantem Straży Obywatelskiej w Krakowie. Od 1919 r. pracował w adiutanturze Piłsudskiego, wyjechał jako kurier polityczny na konferencję pokojową w Paryżu. W 1920 r. brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej w 7 p. Ułanów I Brygady. Brał udział w delegacji polskiej na konferencję pokojową w Rydze. W latach 1923-1927 był radcą poselstwa RP w Moskwie. Od 1927 roku do zgonu był radcą poselstwa RP w Berlinie.

Zmarł w 1935 r. w Berlinie.

Maurycy ZAJDENMAN (1884 - ...)

inżynier, handlowiec

Urodził się 05.06.1884 r. w Lublinie. Rosyjskie Gimnazjum Męskie w Lublinie ukończył w 1903 r. a Politechnikę we Lwowie w 1909 r. Był dyrektorem Centralnego Związku kupców, członkiem komisji opiniodawczej przy Komitecie Ekonomicznym Ministrów w gabinecie prof. Bartla. Był sędzią kartelowym przy Sądzie Najwyższym. Brał udział w ciałach opiniodawczych i doradczych resortów gospodarczych. Ogłosił szereg prac gospodarczo-publicystycznych w prasie periodycznej.

Dane te pochodzą z książki „Czy wiesz kto to jest?”, wydanej w Warszawie w 1938 r. GKW.

Mojżesz ZAJDENMAN (1869-1930)

Lekarz-okulista

Urodził się 09.07.1869 r. w Lublinie. Ukończył tutejsze rosyjskie Gimnazjum Męskie. Studia medyczne odbył na Uniwersytecie Warszawskim. Specjalizował się w okulistyce w Berlinie, a doktorat uzyskał w Petersburgu.

W 1895 r. rozpoczął w Lublinie wolną praktykę lekarską. W 1900 r. został szefem okulistyki Szpitala św. Józefa. Od 1915 r. był naczelnym lekarzem szpitala Czerwonego Krzyża. Po wejściu Austriaków do Lublina został członkiem Miejskiego Komitetu Obywatelskiego, a następnie przez 2 kadencje był radnym m. Lublina. Pracował społecznie w Żydowskim Pogotowiu Ratunkowym. Był prezesem lokalnej organizacji syjonistycznej, zaangażowanej w emigrację do Palestyny.

Zmarł 16.06.1930 r. w Lublinie.

Stefan ZARĘBSKI (1928-1996)

polonista – poeta

Urodził się w 1928 r. Maturę zdał w Gimnazjum im. St. Staszica w Lublinie w 1948 r. Studiował na KUL uzyskując magisterium z polonistyki i historii. W 1960 r. przeniósł się do Warszawy. Pracował w redakcji „Kameny”, tygodnika „Współczesność” i miesięcznika „Literatura na Świecie”. Jednocześnie był wykładowcą polonistyki w kilku wieczorowych szkołach średnich.

Od wczesnej młodości pisał wiersze, częściowo publikowane, tłumaczył poetów romantycznych, przede wszystkim Goethe’go. Pozostawił po sobie ponad sto nie wydanych wierszy.

Do stanu wojennego był członkiem Związku Literatów Polskich.

Zmarł 02.10.1996 r.

Seweryn ZDZITOWIECKI (1802 - 1879)

chemik, metalurg

Urodził się 06.01.1802 r. w Kodniu. Ukończył w 1818 r. Szkołę Wojewódzką w Lublinie, a następnie studiował na Wydziale Filozofii UW, uzyskując w 1822 r. stopień magistra chemii, po czym został nauczycielem tego przedmiotu w Szkole Wojewódzkiej w Lublinie. W 1825 r. podjął dalsze studia w Szkole Politechnicznej w Wiedniu, a następnie w Sorbonie i Getyndze. Zapoznawał się z zakładami przemysłowymi na Węgrzech, w Czechach, Saksonii, Alzacji i Belgii. W latach 1829-1830 był profesorem chemii i metalurgii Szkoły Przygotowawczej do Instytutu Politechnicznego w Warszawie. W latach 1833-1837 wykładał znów w lubelskiej Szkole Wojewódzkiej chemię i technologię. Od 1840 r. uczył w Gimnazjum Realnym w Warszawie chemii i hutnictwa. Od 1843 r. pracował w Laboratorium J. Liebiga w Gissen, stąd zainteresowania chemią rolną. W 1852 r. doskonalił swą wiedzę w Niemczech i we Francji. W latach 1853-1860 był dyrektorem Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie. W 1860 r. przeszedł na emeryturę. Autor wielu artykułów propagujących wiedzę rolniczą, głównie nawożenie gleb. Był też autorem podręcznika „Wykład początkowy chemii”.

Zmarł 13.12.1879 r. w Warszawie.

Ludwik ZEMBRZUSKI (1871-1962)

chirurg, historyk medycyny

Urodził się 06.01.1871 r. w Brzezicach w Lubelskiem. Ukończył rosyjskie Gimnazjum Męskie w Lublinie w 1891 r. Po ukończeniu studiów medycznych, w latach 1905-19 był ordynatorem szpitala dziecięcego w Warszawie, a następnie, do 1928 r. był lekarzem wojskowym w randze pułkownika. Od 1929 r. był docentem historii i filozofii medycyny na Uniwersytecie Warszawskim. W 1930 r. zorganizował na Wydziale Lekarskim tej uczelni Zakład Historii Medycyny. Od 1936 r. był wykładowcą etyki lekarskiej w warszawskiej Akademii Stomatologicznej. W latach 1945-47 był profesorem i kierownikiem Katedry Historii Medycyny na UMCS w Lublinie. Był autorem wielu prac z zakresu historii filozofii medycyny: „Rys dziejów chirurgii wojennej polskiej” (1919), „Służba zdrowia w wojskach starożytnego świata” (1926), „Dzieje chirurgii polskiej” (1930), „Medycyna w dawnej Rosji” (1935), „Dzieje kierunków teorii i doktryn filozoficzno-lekarskich” (1935).

Zmarł 20.10.1962 r. w Malborku.

Stefan ZIEMNICKI (1911-1979)

hydrogeolog

Urodził się w 13.08.1911 r. w Lublinie. Państwowe Gimnazjum im. St. Staszica w Lublinie ukończył w 1930 r., a następnie w 1936 r. Wydział Inżynierii Wodnej Politechniki Warszawskiej. Po ukończeniu Szkoły Podchorążych Rezerwy podjął w 1937 r. pracę w Wydziale Dróg Wodnych w Brześciu n/ Bugiem. Przeniósł się następnie do Lublina, pracując do wybuchu wojny w Wydziale Wodno-melioracyjnym Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie. Brał udział w kampanii wrześniowej. Pod Kockiem dostał się do niewoli niemieckiej. Wyreklamowany, pracował w Wydziale Technicznym w Lublinie, a następnie w Radomiu. W styczniu 1945 r. powrócił do pracy w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie, wiążąc się już w 1946 r. z UMCS, będąc asystentem na Wydziale Rolnym. Od 1948 r. pełnił obowiązki Kierownika Zakładu Inżynierii Wiejskiej. W 1949 r. doktoryzował się na Politechnice Wrocławskiej, a od 1950 r. kierował Zakładem Inżynierii Wiejskiej. W 1954 r. mianowany został docentem. Od 1955 r. był kierownikiem Katedry Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej, a następnie Akademii Rolniczej w Lublinie. W 1957 r. mianowany został profesorem nadzwyczajnym, a w 1964 r. – zwyczajnym. W latach 1952-53 był prodziekanem Wydziału Rolniczego, a w okresie 1953-57 jego dziekanem. W latach 1957-59 był prorektorem WSR, a od 1959 r. do 1965 r. rektorem uczelni. Pełnił też obowiązki przewodniczącego senackiej komisji statutowej i komisji do spraw rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej.

Oprócz zajęć na uczelni był współorganizatorem i w latach 1950-53 pracownikiem naukowym Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, a od 1953 r. Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych w Lublinie. Do 1968 r. kierował tam pracownią, a następnie Zakładem Melioracji Przeciwerozyjnych. Był prekursorem badań nad erozją gleb i ich rekultywacją, zwłaszcza terenów przemysłowych. Od 1965 r. był krajowym koordynatorem tematu „Ochrona gleb przed erozją”. Wielokrotnie reprezentował Polskę na konferencjach międzynarodowych. Był wiceprezydentem Komisji Eroзии i Sedymentacji Międzynarodowego Towarzystwa Hydrologicznego, członkiem Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN, członkiem Komitetu Melioracji PAN, członkiem Komitetu Ochrony Zabytków PAN, wiceprezesem Rady Naukowej Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych. Działał w Lubelskim Towarzystwie Naukowym.

Był autorem i współautorem około 180 publikacji, w tym 8 podręczników, m. in. „Melioracja przeciwozyjna” (1960), „Ochrona gleb przed erozją” (1978).

Za działalność naukową, dydaktyczną, organizatorską i społeczną odznaczony był m. in. Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Komandorskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, medalem Edukacji Narodowej. Otrzymał w 1955 r. nagrodę państwową III stopnia, pięciokrotnie nagrodę ministra Szkolnictwa Wyższego, Nauki i Techniki, wojewódzką nagrodę NOT.

Zmarł 03.04.1979 r. w Lublinie w czasie pełnienia obowiązków służbowych.

Karol ZIEMSKI (1885-1974)

oficer zawodowy WP

Urodził się w 27.05.1885 r. w Nasutowie. Prywatne Filologiczne Gimnazjum im. St. Staszica ukończył w 1914 r. Wcielony do armii rosyjskiej w 1915 r., został skierowany do szkoły oficerskiej w rejonie Kijowa. Brał udział w walkach na froncie rosyjsko-niemieckim na Ukrainie. Przedostał się do Bobrujska i wstąpił do Korpusu gen. Dowbór-Muśnickiego. W 1918 r. powrócił do kraju i rozpoczął studia politechniczne w Warszawie. W 1919 r., powołany do służby czynnej i awansowany do stopnia kapitana. Był współorganizatorem 36 pp. Legii Akademickiej. W wojnie 1920 r. został ranny w bitwie pod Daniłowiczami. Awansowany w 1923 r. do stopnia majora pełnił funkcje dowódcze w 36 pp. LA, 28 dywizji piechoty, a następnie w Dowództwie Okręgu I Korpusu. W latach 1930-1932 studiował w Wyższej Szkole Wojennej w Warszawie. W latach 1935-1938 był z-cą komendanta i wykładowcą w Centrum Wyszkożenia Piechoty w Rembertowie. Awansowany do stopnia podpułkownika, był od 1938 r. dowódcą 36 pp. Legii Akademickiej. Jego pułk, walczący we wrześniu 1939 r. w składzie 28 dywizji piechoty armii „Łódź” został odznaczony orderem *Virtuti Militari*. Ranny w bitwie modlińskiej, uniknął niewoli. Pracował w magistracie Warszawy i w konspiracji. W latach 1940-1942 był dowódcą pionu wojskowego Polskiego Związku Wolności, a następnie, wraz z tą organizacją w wyniku akcji scaleniowej, w Armii Krajowej. Był zastępcą płk „Montera”. Działał pod pseudonimem „Wachnowski”. W Powstaniu warszawskim, od 6 sierpnia 1944 r. był dowódcą „Grupy Północ”, która obejmowała Stare Miasto, Żoliborz, Marymont i Puszcę Kampinoską. Pozostał na odciętych od pozostałych dzielnic Starym Mieście do końca walk. Po upadku powstania przebywał w obozach jenieckich i obozie koncentracyjnym Neuengamme. Po kapitulacji Niemiec był szefem Polskiej Misji Łącznikowej w brytyjskiej strefie okupacyjnej Niemiec. Awansowany do stopnia generała brygady, pozostał na emigracji w Londynie. Działał w różnych polskich organizacjach emigracyjnych. Był założycielem i prezesem Stowarzyszenia Polskich-Kombatantów oraz prezesem Rady Federacji Światowej tej organizacji. Od 1963 r. był członkiem Rady Narodowej RP na uchodźstwie.

Zmarł 17.01.1974 r. w Londynie.

Bronisław ZNATOWICZ (1851-1917)

chemik, publicysta

Urodził się w 1851 r. Rosyjskie Gimnazjum Męskie w Lublinie ukończył w 1869 r. Był pracownikiem Akademii Technicznej we Lwowie i od 1889 r. Uniwersytetu Warszawskiego. Jeden z twórców nowoczesnej polskiej terminologii chemicznej. Rozwijał działalność oświatową i popularyzatorską w Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie. Prowadził samodzielną pracownię chemiczną, zajmował się badaniem składu wód Wisły, skał tatrzańskich i gleb, fosforescencją, elektrolizą związków organicznych, redukcją i nitrowaniem związków aromatycznych, wydzielaniem barwników ze smoły pogazowej.

Był współzałożycielem i redaktorem „Pamiętnika Fizjograficznego” (1881-1900), „Wszechświata” (1882-1914), oraz „Chemika Polskiego” (1900-1906). Był autorem i tłumaczem podręczników i monografii chemicznych m.in. „Zasady Chemii”.

Zmarł w 1917 r.

Feliks ŻOCHOWSKI (1802-1868)

gramatyk

Urodził się 15.08.1802 r. w Żeleźnikach, w pow. węgrowskim. Ukończył Gimnazjum Wojewódzkie w Lublinie, po czym studiował na Wydziale Nauk i Sztuk Pięknych Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując w 1828 r. stopień magistra. Studiował również na kursie starożytności hebrajskich. Był nauczycielem języka polskiego w Szkole Wydziałowej w Warszawie. Dalsze studia matematyczne na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie przerwało Powstanie Listopadowe. Służył w artylerii Gwardii Narodowej. Po powstaniu uczył w Szkole Rabinów. Ze względu na opinię nieprzychylnego Rosji, przeniesiono go do Gimnazjum Gubernialnego. W 1842 r. został profesorem Instytutu Szlacheckiego w Warszawie. W 1859 r. został etatowym nadzorcą Szkoły Powiatowej Filologicznej. Od 1862 r. był dyrektorem Gimnazjum w Radomiu. W 1865 r. przeszedł na emeryturę.

Wydął wiele prac poświęconych językowi polskiemu.

Zmarł 20.01.1868 w Warszawie.